

FILE DIN ISTORIA TRACO - GETO - DACILOR ȘI AROMÂNILOR

SHEETS FROM THE HISTORY OF THE TRACO - GETO - DACIANS AND THE MACEDO - ROMANIANS

Colonel (r) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU*

„Historia – magister vitae”**

Rezumat: *Omul trebuie să se cunoască pe sine însuși, dar și popoarele trebuie să-și cunoască eul lor. Noi, românii simțim nevoia să știm adevărul istoric despre strămoșii noștri. Înaintea epocii elenistice, în perioada secolelor XX-X Î.Hr, machedon-armânii și traco-pelasgii-geții au creat o cultură înfloritoare în sud-estul Europei cu tehnici de viețuire dezvoltate, cu un mod de viață propriu, cu o limbă proprie și o scriere pelasgă și o credință specifică traco-pelasgo-getică, toate popoarele din Peninsula Balcanică și vecinătatea acesteia fiind înrudite, peste care s-au adăugat și unele comunități comparabile venite din vecinătate. În acest articol analizăm începutul etnogenezei makedon-armânilor și traco-geto-dacilor. Aceștia au creat împreună o civilizație, o spiritualitate europeană și o cultură în secolele XX-X Î.Hr.*

Cuvinte cheie: *makedoni, armâni, pelasgi, traci, daci, geți, etnogeneză, adevăr istoric, civilizație, Peninsula Balcanică.*

Abstract: *Man must know himself just as peoples of the world must also know their inner features. We, Romanians, feel the need to know the historical truth about our ancestors. Before the Hellenistic era, during the 20th-10th centuries BC, the Macedonians-Armenians and the Thracian-Pelasgians-Gets created a flourishing culture in South-Eastern Europe with developed living techniques, their own way of life, their own language, and a Pelasgian writing and a specific Thracian-Pelasgian-Getic faith. Thus, all the peoples of the Balkan*

---

* Prof. univ. dr., membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, secretarul științific al Secției de Științe Militare a Academiei Oamenilor de Știință din România, membru titular al Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii (CRIFST) al Academiei Române, E-mail: esiteanu@yahoo.com.

** Istoria este profesorul vieții.

Peninsula and its vicinity were related. Also, some comparable communities from the vicinity were added. In this article we analyze the beginning of the ethnogenesis of the Macedonian-Armenians and Thracian-Geto-Dacians. Together they created a civilization, a European spirituality and a culture in the 20th and 10th centuries BC.

Keywords: *Macedonians, Armenians, Pelasgians, Thracians, Dacians, Gets, ethnogenesis, historical truth, civilization, Balkan Peninsula.*

Introducere

Geto-dacii credeau în nemurirea sufletului la fel ca hindușii, în concepția cărora „după moartea trupului, sufletul se întoarce la izvorul infinit al vieții, la Brahman”¹. „În afară de aceste paralele în cele două sisteme de gândire și de tradiție, unele indicații lingvistice arată că traco-dacii au fost înrudiți cu poporul indo-iranian.”² Iraniana provine din limba sciților care și-a pus amprenta pe hidronimia și toponimia zonelor din estul Carpaților. Așa, de pildă, tribul Iassilor (scit/sarmat) a dat denumirea localității Iași. Multe cuvinte din daco - română sunt împrumutate din limba persană cum ar fi, de exemplu, „dușman”, termen pe care-l găsim și în alte limbi balcanice.

Limba română are multe asemănări cu limba albaneză, fiind limbi înrudite și provenind din trunchiul traco - get. Înrudirea dintre cele două limbi nu e numai lexicală, ci și structurală și gramaticală. Limba daco - română, albaneză și makedon - armână, printr-un trecut comun îndelungat, formează o uniune lingvistică evidentă pentru că ele sunt identice din punct de vedere al sintaxei și structurii frazei. În plus, aceste limbi au și o parte comună de necontestat a fondului latin și a celui armân. Dialectul meglenit al limbii aromâne e foarte asemănător cu daco - româna și e vorbit azi în Grecia și în Nord - Estul Macedoniei. Etnogeneza geto-dacilor a durat mai mult de un mileniu (secolele XXX-VII î.Hr.) prin transmiterea caracteristicilor biosocioculturale prin simbioza populației autohtone cu

---

¹ Amita Bhoose, *Eminescu și India*, Ediția a-II-a, Ediție îngrijită de Carmen Mușat-Coman, Editura Cununi De Stele, 2011, p. 19.

² Poghirc C., „Studiile sanscrite în România”, în *Analele Universității București*, anul XXI, 1972, p. 114.

populațiile migratoare încă din neolitic pe teritoriul Daciei preistorice. Geto-dacii au moștenit unele trăsături de caracter, de creativitate, artistice și militare care au provenit de la traco-pelasgi, cât și de la alte etnii care au migrat și s-au stabilit alături de ei, și care s-au stratificat de-a lungul veacurilor într-o simbioză istorică dintre acele etnii/popoare. Acest proces al etnogenezei a fost lent, prin suprapunerea de conviețuiri între autohtoni și migratorii care au venit în valuri succesive astfel încât asimilările s-au bazat pe un îndelungat contact biosociocultural.³ În preistorie au existat vechile case/locuințe/așezări și gospodării ale traco-pelasgilor care practicau agricultura, viticultura, pomicultura, oeritul (creșterea animalelor), tehnologia prelucrării fibrelor textile și portului tradițional etc.

Traco-pelasgii-geto-dacii cultivau plantele cu sapa încă din perioada culturilor Boian, Precucuteni și Cucuteni, cunoșteau tehnologia prelucrării metalelor și practicau pescuitul, olăritul⁴ (tehnologia arderii și lustruirii lutului datează din epoca bronzului). De asemenea, ei se ocupau cu păstoritul, apicultura și pomicultura. Începând cu epoca bronzului s-a constatat o corelare a agriculturii cu păduritul și folosirea plugului.

Curențele culturale ale Europei reprezintă o problemă cunoscută pentru istoria mai recentă a umanității și în general sunt următoarele: umanismul, renașterea, clasicismul greco-latin, raționalismul, preiluminismul, iluminismul, romantismul, realismul, naturalismul, pozitivismul, simbolism etc.⁵

1. Limba pelasgă

Dacă ne întoarcem în trecut, înaintea culturii bizantine, cu multe secole înainte de Renaștere, adică în secolele XX-X Î.Hr. limba pelasgă (traco-makedon-armână) a fost vectorul civilizației traco-pelasgă și a culturii traco-geto-pelasge într-o arie culturală circumscrisă de Munții Carpați, Nistru, Marea Neagră, țărmul vestic al Asiei Mici, Peninsula Balcanică,

---

³ Alexandru Mica, „Prelegeri de etnologie și etnografie românească”, Editura ROMCOR, București, 2001, pp. 32-33.

⁴ *Ibidem*, p. 87 și p. 408..

⁵ Academician Ioan-Aurel Pop, *Cultura română-cultură europeană*, „CLIPA – Magazinul actualității culturale românești”, an XI, nr.62 ianuarie-februarie 2020, pp. 1,4 și 5.

Marea Egee, Marea Mediterană, Marea Adriatică și Marea Ionică, având ca axe principale Valea Dunării și axa Nord-Sud.

Figura 1. Coborârea Panonilor în secolele XXI-XX î.Hr.

Sursa: Branislav Stefanoski, „Homer Istoria Pelasgă Neștiută – Surprizele lingvistice ale Iliadei”, pagina 74.

Limba română are o puternică rădăcină tracică și „se individualizează, în cadrul limbilor romanice, printr-o serie de particularități în rândul cărora se evidențiază, în diacronie, substratul traco-geto-dacic ale cărui elemente s-au perpetuat până astăzi.”⁶ Evenimentele dramatice din Imperiul Roman au condus în secolul IV, la „interdicția denumirilor de dac și Dacia. După aproape zece secole, în 1204, Papa Inocențiu III (1198-1216) a ridicat interdicția de utilizare a denumirilor de dac și Dacia.”⁷

⁶ Dan Ion Predoiu, *Eminescu istoric, prețuit de Nicolae Iorga*, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2007, p. 18.

⁷ Ionel Cionchin, *Argument-4*, în Dan Ion Predoiu, *op.cit.*, p. 20.

Limba pelasgă sau traco-pelasgă „este vorbită și astăzi de către o parte din makedon-armânii în marea lor majoritate slavizați și provine pe filiera pelasgă din marele trunchi getic, la fel cu sora ei geamănă, limba română sau daco-română.”⁸

În secolele menționate, dorienii (un trib pelasg), prin amestecul cu tracii, s-au tracicizat. „Din ei, pe de o parte, se trag makedon-armânii care până în ziua de azi și-au păstrat limba, iar pe de altă parte, se trag cei care...au coborât în Peloponez,...adică Spartanii care...s-au grecizat”⁹

După secolul X Î.Hr. apare limba greacă arhaică și apoi curentul cultural grec (epoca elenistică).

Iliada, spre surprinderea noastră, nu ne prezintă realități grecești, ci locuri, denumiri, toponime, evenimente, limbă și cultură traco-pelasgă (makedon-armână), precum și o istorie a celor o sută de triburi tracice (din care făceau parte și geto-dacii) din secolul al XIII-lea Î.Hr. Despre acestea (aceștia) L.A. Seneca (55 Î.Hr.-41 A.D.) a scris că sunt supuși la „toate vitregiile pământului însă aceasta tocmai îi face tari ca și copacul care s-a luptat cu furtunile.”¹⁰ În tratatele de istorie se arată că „în peninsula Italică, în secolul al XIX-lea Î.Hr., pătrunde primul val de populație sosit din spațiul Dunării mijlocii (locuit de traco-geți, n.n.)”¹¹

Deci, Homer, prin secolele X-IX Î.Hr. a strâns în opera sa cântece și mituri mai vechi (cu 3-4 veacuri în urma sa) despre poporul pelasg „de sorginte getică”¹²

Limba Iliadei a fost, fără îndoială, cea pelasgă, care avea mai multe graiuri¹³ căci grecii au început să scrie la aproximativ „două secole mai târziu de la fenicieni.”¹⁴

Unul din acele graiuri a fost (și încă este) makedon-armân pe care îl vorbeau traco-ilirii.

⁸ Branislav Stefanoski, „Homer Istoria Pelasgă Neștiută – Surprizele lingvistice ale Iliadei”, Editura URANUS, București, 2019, p. 15.

⁹ *Ibidem*, p. 15.

¹⁰ Dan Ion Predoiu, *op.cit.*, p. 24.

¹¹ Branislav Stefanoski, *op.cit.*, p. 25.

¹² *Ibidem*, pagina 8.

¹³ *Ibidem*, p. 8.

¹⁴ *Ibidem*, p. 8.

Iliada e o operă tradusă din limba pelasgă în greaca arhaică Miceniană (din Micene). Societatea miceniană vorbea două limbi: egipto-danaică și pelasga (makedon-armână). În Sparta de educație se ocupau iloții (un amestec de greci și pelasgi autohtoni) care în acea limbă amestecată îi învățau pe spartani, care se ocupau cu meseria armelor și disprețuiau cultura. Așadar, de cultură, educație și administrație se ocupau sclavii-iloții care erau superiori spartanilor și ca număr.

Armata care a atacat Troia se compunea din vreo 30 de neamuri (triburi) cu vreo 80.000 de luptători. Troienii au fost aliați cu triburi din sudul Dunării (traco-geți). Toată această mulțime eterogenă de ostași se înțelegeau însă într-o singură limbă-pelasga, deci fără translator căci făceau parte din aceiași cultură traco-pelasgă.

2. Fenomenul migrației populațiilor în Peninsula Balcanică

În perioada pe care o analizăm unele triburi/etnii au migrat înspre teritoriile actualei Grecii, venind dinspre Nord, majoritatea, dar și dinspre Sud (danaii), iar o parte s-au deplasat și spre Est (pe malurile Asiei Mici) și spre Vest în Peninsula Italică (în secolul al XIX-lea î.Hr.).

Figura 2. Așezarea paionilor, pelagonilor, pelasgilor-armânilor.

Sursa: Branislav Stefanoski, „Homer Istoria Pelasgă Neștiută – Surprizele lingvistice ale Iliadei”, pagina 75.

În centrul culturii Miceniene a fost orașul Micene (mileniul al doilea î.Hr.) care a fost distrus de doriene în secolul XII î.Hr.

Insula Creta provine de la cuvântul pelasg/trac (makedon-armân) Schretâ, adică Pustie, deci a fost locuită de traci și părăsită prin anul 1180 î.Hr. de aceștia în urma unei epidemii de ciumă¹⁵, dar apoi a fost repopulată de trei ori¹⁶. Homer a scris și despre orașul Gortyna din Creta care poartă același nume cu cel din Paionia (Panonia), teritoriu cunoscut în Antichitate în văile râurilor Axios (Vardar) și Strimon (Struma). La sfârșitul mileniului 3 î.Hr. paionii din Panonia au migrat spre sud pe teritoriul actual al Greciei și s-au amestecat cu makedoni-armânii autohtoni. Apoi după aproape trei secole au emigrat în insula Creta. Paionii vorbeau limba makedon-armână „cu unele cuvinte amestecate pe care azi le putem întâlni în limba dacoromânilor.”¹⁷ Herodot a scris despre Fronima- fiica regelui din orașul Oax din Creta-al cărei nume provine din cuvântul fronimâ (cuminte) makedon-armân¹⁸.

În secolele XXX-X î.Hr. în Paionia (valea Vardarului) au locuit makedon-armânii. Armânii au o vechime în Balcani de 30.000 de ani fiind „unicii locuitori cunoscuți care, în preistoric, au locuit în regiunea Balcanilor.”¹⁹ Limba makedon-armânilor este „un amestec între limba tracă și dialectul sau limba pelasgă”.²⁰ Locuitorii cetății Ilii (Troia) vorbeau armâna.²¹ Deucalion (din Ftiotida) a fost regele pelasgilor „la fel ca Peleu, tatăl lui Ahile”.²² Mirmidonii, elinii și aheii sunt pelasgi.²³ „Argos, despre

¹⁵ *Ibidem*, p. 96.

¹⁶ *Ibidem*, pp. 96-98.

¹⁷ *Ibidem*, p. 100.

¹⁸ Herodot, Istorie, Cartea a IV-a, cap. 154.

¹⁹ Branislav Stefanoski, „Homer Istoria Pelasgă Neștiută – Surprizele lingvistice ale Iliadei”, Editura URANUS, București, 2019, p. 104.

²⁰ *Ibidem*, p. 107.

²¹ *Ibidem*, p. 109.

²² *Ibidem*, p. 110.

²³ *Ibidem*, p. 111.

care e vorba în aceste versuri (B681 și B685 din Iliada), se afla în Pelasghiotida (Tesalia)”²⁴.

TABEL cu personalități grecești din secolele VII-III î.Hr.

Secol/anii (î.Hr.)	Numele personalității	Prin ce s-a remarcat
640-558 î.Hr.	Solon	A reformat Constituția Atenei și a pus bazele statului atenian și a democrației sclavagiste ateniene.
620-560 î.Hr.	Esop	A scris fabule.
560-500 î.Hr.	Pitagora (din Samos)	Matematician, filosof și om politic grec, a înființat școala care îi poartă numele.
secolele VI-V î.Hr.	Sofocle, Eschil (părintele tragediei grecești) și Euripide	Au pus bazele tragediei clasice grecești.
490-430 î.Hr.	Empedocle	A fost filosof și poet.
469-399 î.Hr.	Socrate	Mare filosof atenian care a avut numerosi discipoli (Platon, Aristip, Xenofon etc.
480-406 î.Hr.	Euripide („Filosoful scenei”)	Poet tragic grec, influențat de Protagora și sofiști.
446-389 î.Hr.	Aristofan	A scris comedii satirice grecești
540-475 î.Hr.	Heraclit	A fost filosof-a scris despre dialectică
341-270 î.Hr.	Epicur	A dezvoltat atomismul lui Democrit și a elaborat gnoseologia senzualistă
490-429 î.Hr.	Pericle	Om politic sub conducerea căruia Atena a devenit centrul economic,

²⁴ Idem.

		politic și cultural al lumii grecești
427-347 Î.Hr.	Platon	Unul dintre cei mai mari filosofi ai Antichității care a înființat Academia de la Atena
384-322 Î.Hr.	Aristotel	Savant și filosof, discipolul lui Platon, a fondat Liceul. A pus bazele multor discipline/științe.
287-212 Î.Hr.	Arhimede	A elaborat legile pârghiilor, principiul hidrostaticii și a fost un mare matematician.
450-404 Î.Hr.	Alcibiade	A fost discipolul lui Socrate
525-460 Î.Hr.	Temistocle	Om politic și general-a creat puterea maritimă ateniană și a obținut marea victorie de la Salamina împotriva flotei persane.
secolul V Î.Hr.	Xantip	A fost tatăl lui Pericle și comandantul flotei ateniene care a învins-o pe cea persană.
secolul V Î.Hr.	Xenofan	Filosof grec
secolul V Î.Hr.	Xenofon	Istoric grec

Din acest tabel rezultă că nu avem informații scrise în limba greacă înainte de secolul VII Î.Hr. ceea ce reprezintă un argument în plus că Homer nu a scris Iliada în limba greacă, ci în altă limbă. Un alt argument ar fi acela că Iliada, adică traducerile acestei opere, sunt însoțite de un glosar de termeni care nu sunt grecești fapt care demonstrează bilingvismul Iliadei și implicit al lui Homer.

Popoarele care s-au format la începutul istoriei umanității în Peninsula Balcanică și în vecinătatea acesteia, adică în arealul limitat la vest de Morava, la nord de Carpații Păduroși, Maramureș, Bucovina, la est de Nistru și Marea Neagră și Asia Mică și la sud Marea Mediterană, Marea Egee (Marea Tracică) până la insula Creta, au o apartenență comună traco-pelasgă. Pentru a demonstra această ipoteză e necesară o analiză a mișcărilor populațiilor în această zonă, începând cu secolul XX Î.Hr., care a determinat o complexă configurație etnică în zorii Antichității cu numeroase etnii de sorginte traco-pelasgă-getică. Etnogeneza traco-geto-dacilor atestă

devenirea acestora dintr-o simbioză a populației autohtone cu populațiile care au imigrat încă din neolitic în spațiul Daciei cu trăsături stratificate de-a lungul mileniilor. Acestea provin atât de la geto-daci cât și de la celelalte etnii care s-au stabilit pe aceste meleaguri, în urma conviețuirii lor în diferite perioade istorice. Amintind de regele trac Licurg, Diodor îi consideră pe traci ca neam unic cu aceeași limbă, religie și datini deși existau la început circa 100 de triburi ale tracilor. Regele Licurg a domnit nu numai în Tracia, ci și în Helespont, iar urmașul său Tharpos a avut un fiu – Osagru, tatăl lui Orfeu. Dintre cele 100 de triburi menționăm câteva: Besii, Edonii, Crobizii, Tribalii, Moesii, Saii, Paiții, Sirii, Dardanii, Coralii, Chiconii, Yanhtii, Dacii, Hibriani, Dassareții, Agriani, Denthletii, Paiții, Geții, Odrisii, Poenii, Sintenii etc.²⁵

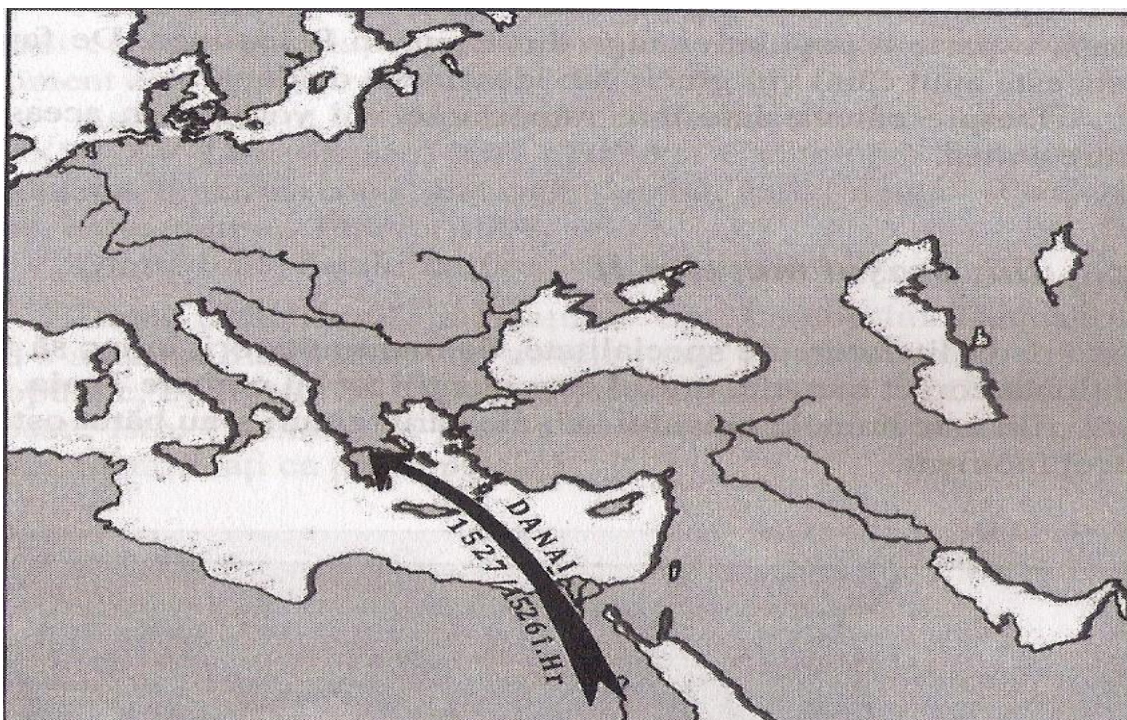

Figura 3. Venirea danailor în anul 1527-1526 î.Hr.

---

²⁵ Alexandru Mica, „Prelegeri de etnologie și etnografie românească”, Editura ROMCOR, București, pp. 28-30.

Sursa: Branislav Stefanoski, „Homer Istoria Pelasgă Neștiută – Surprizele lingvistice ale Iliadei”, pagina 76.

Pelasgii, de sorginte getică, s-au răspândit dinspre Carpați spre sud până în Asia Mică și până în insulele din Marea Tracică (Egee). Homer (secolul IX î.Hr.), a trăit pe țărmul vestic al Asiei Mici, unde se vorbea limba pelasgă și a scris Iliada (despre războiul Troian-secolul XIII î.Hr.) în această limbă, care a avut mai multe dialecte. Unul din aceste dialecte/graiuri era makedon-armân înrudit cu cel daco-român. Makedon-armâna e fosila vie de peste patru milenii a limbii comune strămoșești – pelasga. Operele lui Homer au fost traduse în greaca arhaică după ce grecii au preluat alfabetul de la fenicieni.²⁶

În secolul II î.Hr. Iliada a fost împărțită în 24 de cânturi – de învățatul grec Aristarh din Alexandria – la care au adăugat glosare, comentarii și explicarea unor termene.

În prima traducere au rămas și termeni din limba pelasgă (makedon-armână) în care a scris Homer Iliada. Acești termeni vechi sunt folosiți împreună cu traducerile în limba greacă.

Din cele o sută de triburi ale tracilor câteva au migrat spre sud și spre sud-est. Ele au dat denumirea noilor locuri în care s-au stabilit. Unul dintre aceste triburi (sintii) a ajuns în insula Lemnos.

Homer, în Iliada (A593) explică cum au descoperit sintii tehnologia prelucrării fierului. Ei erau, de asemenea și pricepuți meșteri care au construit zidurile cetății Atena. Pe insula Samotrace viețuiau traci, iar vârful muntelui Samo a fost dat de aceștia (numele Samotrace ne demonstrează că acel munte era al tracilor). Strâmtoarea Helespont provine de la cuvântul pont, adică pod sau punte între cele două maluri ale strâmtoării.

Așa, de exemplu despre Dardanele și Dardani se știe că denumirea lor provine de la regele lor – Dardan, care a emigrat din zona Iliriei spre Asia Mică. Arborele genealogic al regilor Dardaniei (între Marea Egee și Marea Marmara) este prezentat în versurile Y215-Y240 din Iliada lui Homer²⁷ (fig.4).

---

²⁶ Branislav Stefanoski, *op.cit.* p.8 (Prefața Editorului – Dumitru Ionciță).

²⁷ Branislav Stefanoski-Al Dabija, *op.cit.*, p.82.

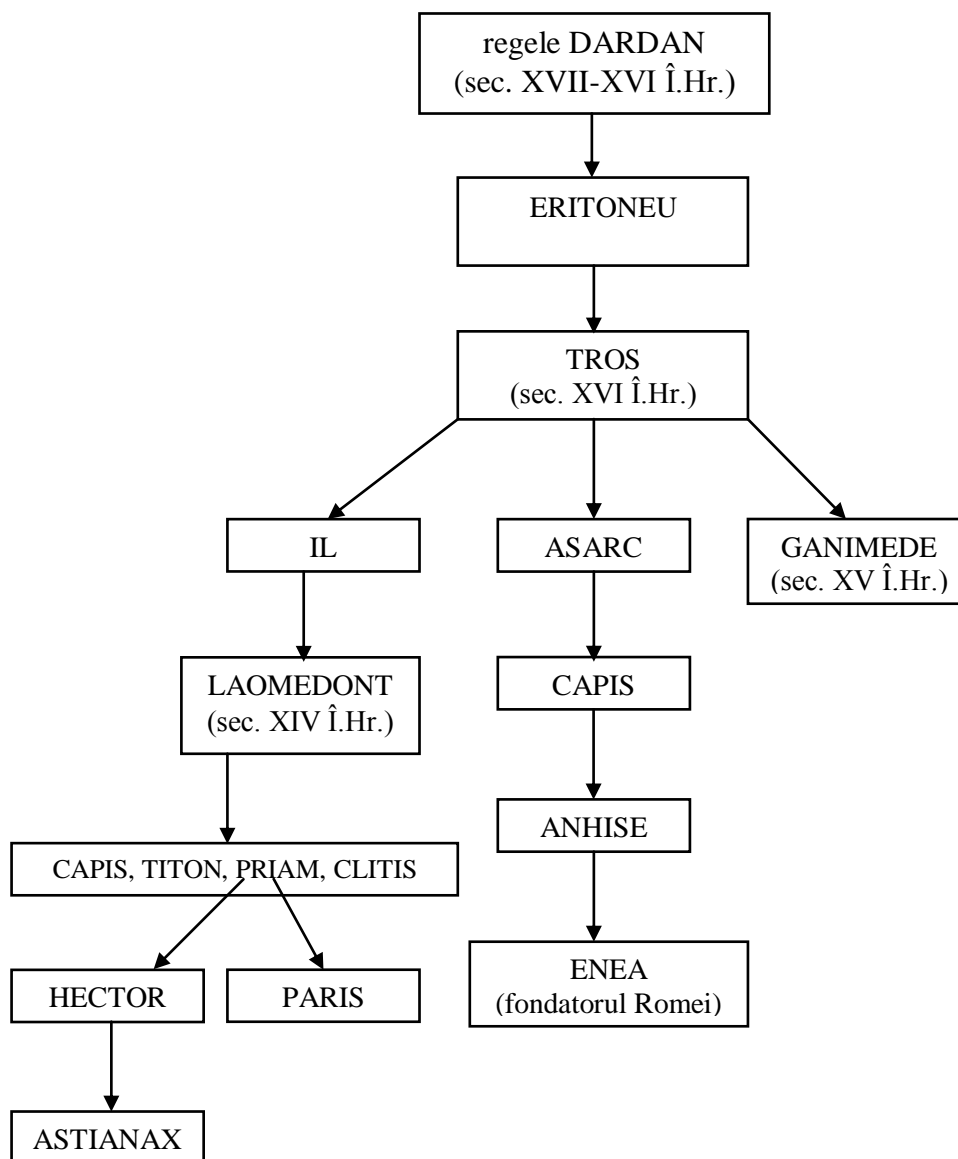

Figura 4. Arborele genealogic al regilor Dardaniei

Iliada este și o frescă a psihologiei makedon-armânilor și a traco - geților, dar și o descriere a registrului moral și cultural al acestora.

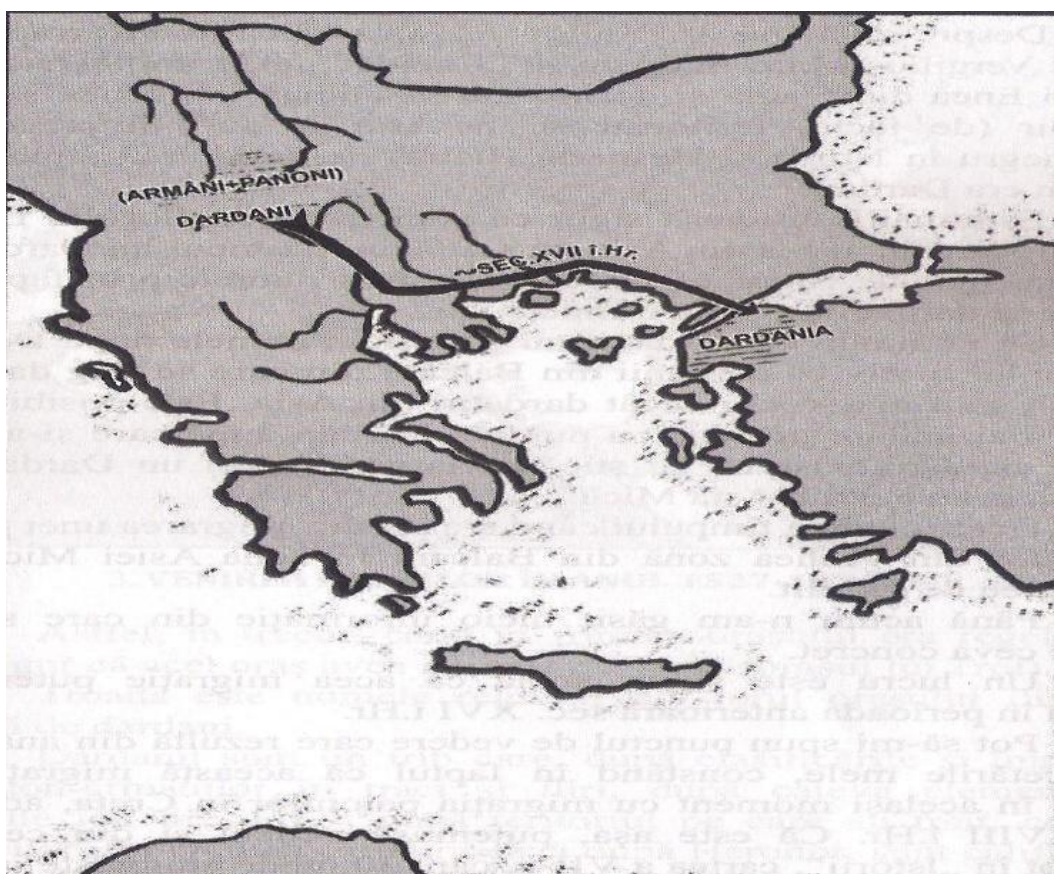

Figura 5. Migrarea unei părți a dardanilor spre Dardania în Asia Mică
Sursa: Branislav Stefanoski, „Homer Istoria Pelasgă Neștiută – Surprizele lingvistice ale Iliadei”, pagina 78

3. Rezultatele cercetărilor științifice ale lui Branislav Stefanoski - Al Dabija

Herodot a scris, în opera sa Euterpe: „consider că Hesiod și Homer sunt mai bătrâni decât mine cu vreo patru sute de ani și poate și mai mult.”²⁸ În plus, mai știa că „Homer își întemeiază scrierea Iliadei pe niște cântece și mituri mai vechi, care datează cu trei-patru sute de ani înainte de timpul lui.”²⁹

Cea mai veche variantă a traducerii Iliadei este aceea „din limba pelasgă în greaca arhaică.”³⁰ Același autor a ajuns la concluzia că Iliada a fost scrisă de Homer „în limba machedon-armână, adică limba pelasgă, care apoi, când a fost adusă din Asia Mică în Sparta, a fost tradusă în greaca arhaică.”³¹

Stefanoski a descoperit „că limba machedon-armână este cea mai veche limbă europeană, care a rămas aproape neschimbată de circa 4000 de ani. Dacă avem în vedere că latina derivă din limba machedon-armână, și nu invers, atunci sindromul latinizării este doar o idee absurdă.”³² De aceea nu e de mirare faptul că în Iliada și în Odiseea sunt cuvinte machedon-armâne. Pentru susținerea acestor idei menționăm că în jurul secolului XX î.Hr. toate etniile din Peninsula Balcanică și din nordul Dunării făceau parte din trunchiul getic (traco-getic), inclusiv paionii/panonii, care în vremea lui Deucalion, se deplasează spre sud în zonele în care în urma marilor inundații au murit zeci de mii de oameni depopulând acele meleaguri. A rezultat un amestec de armâni/pelasgi, panoni, pelagoni, paioni etc., toți fiind însă de sorginte traco-getică (dacică).

La mijlocul secolului al XVI-lea î.Hr. migrează în Peloponez danaii, din Egipt, care erau strămoșii grecilor.

---

²⁸ Branislav Stefanoski-Al Dabija, „Homer – Istoria pelasgă neștiută-Surprizele lingvistice ale Iliadei”, București, Editura URANUS, 2019, p. 47.

²⁹ *Ibidem*, p. 54.

³⁰ *Idem*, p. 51.

³¹ *Idem*, p. 45.

³² *Ibidem*, p. 52.

Figura 6. O parte din Paioni coboară în Creta

Sursa: Branislav Stefanoski, „Homer Istoria Pelasgă Neștiută – Surprizele lingvistice ale Iliadei”, pagina 97.

Dardanii, un trib geto-iliric, migrează în Dardania, din zona: Albaniei, Macedoniei și Serbiei (din Kosovo) spre Asia Mică și se stabilesc în jurul Troiei (orașul Ilii) în noua Dardanie.

Toate acele etnii, cu excepția grecilor, vorbeau limba pelasgă.

Herodot și Platon au scris că limba greacă s-a format și din cuvinte provenite de la barbari, adică de la pelasgi, deci cuvinte din limba pelasgă.³³

Siculi (lib. III, c 67.4) a scris: „ Lin era trac și scria cu litere pelasge și era dascălul celor mai cunoscuți poeți din Antichitate, Orfeu și Tamiris, și

³³ *Ibidem*, pp.13-14.

dacă tânărul nu cânta cântecul lui Lin în limba tracă (armână), în ce limbă cânta?”³⁴ Tot Diodor a mai scris: „...contemporanii lui Homer care își scriau cântecele în limba pelasgă și cu litere pelasge.”³⁵, deci inclusiv Homer a scris în această limbă.

Procesul de cristalizare a limbii grecești a început în secolul X î.Hr. și s-a încheiat abia în secolul VII î.Hr. și a avut la bază limba machedon-armână. În consecință, multe cuvinte din Iliada (scrisă în greaca veche) provin din limba machedon-armână. Limba machedon-armână „provine pe filieră pelasgă din marele trunchi getic (traco-getic), la fel cu sora ei geamănă, limba română sau daco-română, așa cum o numește autorul. Între cele două limbi nu există alte raporturi decât cele de rudenie, fiecare dintre vorbitori putându-se înțelege între ei cu puține eforturi, iar diferențele provin doar din evoluțiile istorice ale zonei.”³⁶

Toate aceste argumente susțin preeminența fondului ancestral traco-getic, fapt care a fost ocultat de-a lungul mileniilor din evidente rațiuni politice.

Limba în care Homer a scris Iliada a fost fără îndoială pelasga, în dialect eolic înrudit cu limba traco-iliră, respectiv cu limba machedon-armână.

Iliada, care a rămas până astăzi, nu este altceva decât o traducere, a operei lui Homer, din vremea lui Licurg (secolul IX î.Hr.), într-o limbă traco-iliră (armână) amestecată cu greaca arhaică.

Opera lui Al Dabija, așa cum își zice autorul, reprezintă indubitabil o cercetare științifică reușită, remarcabilă, a Antichității europene, care spulberă mitul scrierii grecești a Iliadei de către Homer și demonstrează anterioritatea scrierii geto-pelasgice față de cea latină, care a apărut mai târziu.

Branislav Stefanoski aduce următoarele argumente în sprijinul ipotezei că Iliada este o carte tradusă și nu e originalul:

-Iliada a fost scrisă în Asia Mică (Ionia) iar traducerea de azi are unele forme lingvistice Miceniene arhaice;

---

³⁴ *Ibidem*, p. 14.

³⁵ *Ibidem*, p. 14.

³⁶ *Ibidem*, p. 15.

-Mulți termeni machedon-armânești (pelasgi) sunt identici cu cei machedon-armâni de astăzi, dar ei nu se mai găsesc acum în limba greacă actuală;

-Nici măcar grecii din Antichitate nu ar înțelege prea bine Iliada. De fapt de aceea au fost necesare glosarele, pentru explicare termenilor necunoscuți;

-Homer și contemporanii săi scriau în limba pelasgă și cu litere pelasge;

-Toponimele, epitetele și denumirile din Iliada se înțeleg doar în limba machedon-armână;

-Herodot a scris că Homer i-a denumit pe zei după înfățișarea acestora și după calitățile lor;

-Dacă Homer ar fi fost grec (danai) i-ar fi lăudat doar pe ei, iar toate celelalte etnii ar fi fost socotite barbare.

Etnografiile noastre, pe baza dovezilor arheologice și lingvistice au stabilit că așezările/localitățile traco-getice străvechi purtau denumirea de cătun. I.I. Russu³⁷ a descoperit că termenul/cuvântul cătun este de origine geto-dacă, dar și traco-ilirică, adică este un termen comun albano-român. Alți termeni ca: vatră, bordei, țarc, leagăn, ulcior etc. aparțin „fondului străvechi lingvistic traco-geto-dacic”³⁸.

Cuvântul argeaua este de origine traco-geto-dacică,³⁹ la fel ca și cel de vatră.⁴⁰

Mărturiile arheologice de practicare a agriculturii pe teritoriul Daciei „parvin încă din neolitic, cele mai vechi dovezi de cultură agricolă primitivă datând din mileniile VI-V î.Hr.”⁴¹

În epoca bronzului se folosea pe acest teritoriu „un tip de plug primitiv, cu tracțiune animală”, iar „ca unelte agricole, secera și toporul de bronz etc.”⁴² Brăzdarul de fier sau fierul lat (al plugului) apare în cea de a doua epocă a fierului.⁴³

³⁷ Alexandru Mica, *op.cit.*, p. 256.

³⁸ *Ibidem*, p. 257.

³⁹ *Ibidem*, pp. 269-270.

⁴⁰ *Ibidem*, p. 277.

⁴¹ *Ibidem*, p. 303.

⁴² *Ibidem*, p. 303.

⁴³ *Idem*.

Herodot, Pliniu cel Bătrân și Hellenicos ne-au transmis informații despre practicarea agriculturii pe pământurile Daciei.⁴⁴

Vechea zicală românească: ori e lae ori bălaie în limba română de azi: ori e neagră ori albă. Deci, în română în vechime se zicea la fel cum se zice azi în machedon-armână LAE adică negru/neagră.

Fără un studiu sau o analiză atentă a limbilor folosite pentru scrierea și traducerile successive ale Iliadei, evoluția culturală a traco-pelasgilor, traco-geto-dacilor și machedon-armânilor și a celorlalte popoare învecinate, nu se poate face nici încadrarea lor în curente culturale din modelul european.

Din curente culturale ale Europei lipsește încă acela al spațiului sud-est european din secolele XXI-IX Î.Hr. De aceea, Branislav Stefanoski-Al Dabija a cercetat „istoria pelasgă neștiută” și a descoperit unele surprize lingvistice ale Iliadei. Cartea sa reprezintă o cercetare științifică savantă și cu rezultate remarcabile în privința Antichității europene. Ea desființează mitul apartenenței grecești a Iliadei și Odiseei, iar din punct de vedere lingvistic aduce argumente solide privind întâietatea/anterioritatea limbilor traco-geto-pelasge față de limba greacă și limba latină. De aceea e necesară rescrierea originilor civilizațiilor europene și a începutului istoriei Europei, potrivit opiniei lui Dumitru Ionciță.⁴⁵

Traco-pelasgii din perioada secolelor XXI-X Î.Hr. au avut experiența alterității și au trăit multe veacuri alături de alte popoare/etnii, ceea ce i-a determinat să le respecte și să le accepte valorile și tradițiile, chiar și defectele.

TABEL bilingv

Limba pelasgă/limba machedon - armână	Limba română (daco - română)
ngiugat	înjugat
ngiugă	înjugă
detaliur	detaliu
giug	jug

⁴⁴ *Ibidem*, p. 304.

⁴⁵ Branislav Stefanoski-Al Dabija, *op.cit.*, p. 22.

dintală	dentară
au mâncatâ	au mâncat
ngiugâ/n-giug	înjugă/în jug
s-angiugâ	să înjuge
are ngiugatâ	a înjugat
au datâ	au dat
doară	dar
mirile a moartiljei	zeițele morții
apârâ	apără
chiatrâ	piatră
firidâ	firidă
lae	negru/neagră
armatâ	car
yin	vin
apoi	apoi
i dâ	și de
esti/iaste/asti	este (e)
s-da	să dea
yapâ/yapile	iapă/iepele
cacâ	caca
arpitâ	aripă
avdu	aud
câlivâ	colibă
avde	aude
coșu	coș
cade	cade
pe numâ	pe nume
cadadeapâ	cădere de apă
cale	cale
câni	câine
paravli	palavre
chicare	picurare
tsicorâ(țicorâ)	cicoare
cljae	cheie
culacu(colacu)	colac de pâine

cutescu	cotesc
curare	curgere(scurgere)

TABEL în cele trei limbi
(greacă veche, armână și română)

Limba folosită în traduceri Iliadei/litere chirilice (grecești)	Limba armână	Limba română
lioti	lioni/liundari	lei
brzite Mrii	aghunioasile Mire	zeițele iuțiale morții (ursitoare)
țârna Mria	Mira lae	soarta neagră
filidiș	sfieldici	fildeș
mazdratsi dolg'i	mazdrâts lundzâ	sulițe lungi
țârnata Mriia	laia Mira	soarta neagră
maica n Afrodita	dada ali Afrodite	mama Afroditei
majomorețot Ares	barbata morâtorlu Ares	Ares omorâtorul de bărbați
smrtnite Mrii	Mirile a moartea	zeițele morții
pljombeta	plumbea	plumb
oyios/oyin/oesi	di birbeț/oe/oi	de berbeci/oe/oi
for	fur	hoț
clepti	furlu	hoțul
dramos	drum	drum
alfos	albu/albos	alb
aligyios	alisu	identic
alus	altsă	alți
doghma	doghmă	dogmă
alla	alla	dar
anastisante	are anastisitâ	a înviat
emos	ameu	al meu
aghonte	ducandalui	ducând
agielos	anghelu	înger
axoni	axe (ax)	axe (ax)

anax andron	anaxlu barbatescu	bărbatul victorios
aperisi	apârâ	apără
apoinon	apoi	apoi
zema	dzamâ	zeamă
apo	apâ	apă
ara	arâu	rău
arkion	puli azbuiatorr	păsări zburătoare
armata	armatâ	car
arotron	aratru (plugu)	plug
aruran	arare	arat
aruris	araturâ	arătură
astera	steao	stea
aflo	aflu	aflu (găsesc)
valon	mol	mal
blasmimeo	blastemu	blestem
vritis	vârtos	vârtos (rezistent)
denint	au mâncatâ	au mâncat
deute	dutsets-vâ	duceți-vă

Concluzii:

Limba pelasgo-traco-dacă este baza limbilor indo-europene, iar limba makedon-armână, conform argumentelor aduse de Branislav Stefanoski-Al Dabija, este fosila vie de peste patru milenii a limbii comune strămoșești, pelasga. În această limbă comunicau zecile de neamuri (triburi) care au participat la bătăliile de cucerire a Troiei, descrise de Homer în opera sa Iliada. Abia după câteva secole, după căderea cetății Troia, s-a format limba greacă (prin secolele IX-VIII î.Hr. Chiar și Platon recunoaște că primele cuvinte grecești le-au luat de la barbari (pelasgo-tracii) și că aceștia „sunt mai vechi decât noi”. De aceea, continuă el, „constatăm că vechea greacă, în comparație cu limba barbară de azi, să nu fie prea diferită.” Cu alte cuvinte Platon a spus că limba greacă veche era asemănătoare cu limba barbară-pelasgă, care se vorbea pe vremea aceea în Peninsula Balcanică, inclusiv în Grecia. De asemenea, istoricul antic Diodor a scris că „Frigia” a fost scrisă „folosind cioplitele semne (litere) ale primilor pelasgi și limba pelasgă.” Această limbă veche e vorbită și azi de makedon-armâni, limbă care „provine pe filieră pelasgă din marele trunchi

getic, la fel cu sora ei geamănă, limba română sau daco-română.” Între aceste două limbi sunt raporturi de rudenie și vorbitorii acestor limbi se înțeleg ușor între ei. În Iliada sunt vreo trei sute de cuvinte makedon-armâne care se referă la diverse unelte, meșteșuguri, agricultură, arme, societate, fenomene naturale, astronomie etc. Există o mulțime de afinități lexicale, gramaticale etc. între cele două limbi: makedon-armâna și daco-româna. Există, deci, posibilitatea ca mulți termeni makedon - armâni să fi fost preluați de greaca veche și mai târziu de limba latină, veniți din epoca celei mai adânci antichități (secolele XX - X î.Hr.).

BIBLIOGRAFIE

- BHOSE A., , *Eminescu și India*, Ediția a-II-a, Editura CUNUNI DE STELE, 2011.
- HERODOT, Istorii, Cartea a IV-a, cap. 154.
- MICA A., „Prelegeri de etnologie și etnografie românească”, Editura ROMCOR, București, 2001.
- POGHIRC C., „Studiile sanscrite în România”, *Analele Universității București*, anul XXI, 1972.
- POP I.A., *Cultura română-cultură europeană*, „CLIPA – Magazinul Actualității Culturale Românești”, anul XI. nr.62, februarie 2020.
- PREDOIU D. I., *Eminescu istoric, prețuit de Nicolae Iorga*, Editura MUZEUL LITERATURII ROMÂNE, București, 2007
- STEFANOSKI B. AL-DABIJA, „HOMER, Istoria Pelasgă Neștiută-surprizele lingvistice ale Iliadei”, Editura URANUS, București, 2019.
- STEFANOSKI B. AL-DABIJA, „Limba traco-dacă, fundul a limbilor indo-europene”, Tetovo, 1993.
- STEFANOSKI B. AL-DABIJA, „Ocliul al Omeru”, Tetovo, 2004.
- STEFANOSKI B. AL-DABIJA, „Pelasghyi limbă, carte, numă”, Tetovo, 1998.

STEFANOSKI B. AL-DABIJA, „Short descriptive history about the origin of the Makedon Arm’nians (from prehistory to the colonization of Dacia)”, Tetovo, 2006.

STEFANOSKI B. AL-DABIJA, *Din arhivele Daciei*, Tetovo, 2008.

STEFANOSKI B. AL-DABIJA, *Hiperboreii și zamolxismul*, Editura URANUS, București, 2013.

STEFANOSKI B. AL-DABIJA, *Hunza*, Tetovo, 2017.

